

**MODEL GELAGAT DAN PERSONALITI TERHADAP
AMALAN HIBAH: KAJIAN DI UTARA SEMENANJUNG
MALAYSIA**

**AHMAD TARMIZI BIN JUSOH
M1940334P01**

**Doktor Falsafah Kewangan dan Perbankan Islam
Pusat Pengajian dan Penyelidikan Kewangan Islam**

**UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA SULTAN
ABDUL HALIM MU'ADZAM SHAH
(UniSHAMS)**

2023/1444H

**MODEL GELAGAT DAN PERSONALITI
TERHADAP AMALAN HIBAH: KAJIAN DI
UTARA SEMENANJUNG MALAYSIA**

AHMAD TARMIZI BIN JUSOH

M1940334P01

**Tesis Diserahkan kepada
Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim
Mu'adzam Shah (UniSHAMS),
Sebagai Memenuhi Keperluan
Doktor Falsafah Kewangan dan Perbankan Islam**

PERAKUAN

Saya, Ahmad Tarmizi Bin Jusoh (N.K.P. 7007-07-5229) mengesahkan bahawa, kajian PhD saya bertajuk: Model Gelagat Dan Personaliti Terhadap Amalan Hibah: Kajian di Utara Semenanjung Malaysia (53051 perkataan dan 193 muka surat), Saya membaca dan memahami Peraturan dan Undang-Undang Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah (UniSHAMS) mengenai plagiat. Saya mengesahkan bahawa semua bahan yang dipersembahkan merupakan hasil kerja saya sendiri. Saya juga mengesahkan sebarang petikan atau penulisan daripada yang sudah diterbitkan atau belum diterbitkan telah diperakui sewajarnya.

Tandatangan :.....

No. Matrik : M1940334P01

Tarikh : 16 Jamadilakhir 1444H/
9 Januari 2023

PENGHARGAAN

Segala puji bagi Allah, pencipta segala makhluk. Selawat dan salam ke atas junjungan Nabi Muhammad (s.a.w.) keluarga dan sahabat-sahabtnya, saya ingin merakamkan kesyukuran dan berterima kasih kepada Allah kerana memberikan saya kesihatan dan kekuatan untuk menyiapkan kajian ini. Saya juga berterima kasih kepada penyelia saya, Profesor Dato' Dr. Muhammad Bin Abdul Hamid kerana memberi bimbingan dan panduan yang berguna dan memberikan dorongan sehingga saya selesai kajian ini. Ucapan terima kasih juga saya ucapkan kepada penyelia kedua saya, Dr. Samsudin Bin Wahab yang bersemangat membimbing saya dan memberi panduan tanpa mengira penat dan lelah. Begitu juga rakan-rakan saya yang berkhidmat di UniShams, Dr. Wan Nazjmi Mohamed Fisol, Mazri Azrul Nayan, Dr. Rahayati Ahmad dan semua kakitangan CIFER atas kerjasama yang diberikan.

Tidak dilupakan penghargaan ikhlas saya kepada isteri, Rafidah Binti Abdul Majid kerana memahami kesibukan saya siang dan malam, tanpa mengira hari cuti ataupun bekerja. Kepada semua anak-anak saya yang dikasihi, Amir Zaffri, Nur Aina Safiah, Nur Aida Fasiah, Adib Fahmy dan Nur Aisyah Humaira, pencapaian ini adalah sebagai inspirasi kepada anak-anak tentang kepentingan ilmu dalam hidup.

Akhir kata, semoga hasil kajian ini akan memberikan manfaat kepada ummah dan semoga Allah swt memberi keberkatan kepada kita semua.

ABSTRAK

Hibah adalah salah satu instrumen perancangan harta Islam yang penting di samping faraid, wasiat, wakaf dan harta sepencarian. Instrumen hibah berperanan sebagai salah satu kaedah perancangan harta bagi membendung masalah harta-harta yang terbeku di Malaysia yang meningkat setiap tahun. Ini adalah satu kerugian kepada masyarakat dan pendapatan negara dari sudut ekonomi. Kajian ini dilakukan bagi mengenal pasti faktor-faktor yang menarik minat masyarakat untuk membuat hibah berdasarkan teori gelagat terancang dan model lima besar. Objektif kajian ini adalah untuk melihat pengaruh sikap, norma subjektif, kawalan gelagat ditanggap, keagamaan dan altruisme terhadap niat dan amalan hibah di kalangan penjawat awam di Utara Semenanjung Malaysia. Responden kajian terdiri daripada guru-guru di sekolah-sekolah terpilih di Kedah, Pulau Pinang dan Perlis. Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dengan instrumen soal selidik bagi memperoleh data kajian. Setelah memperoleh data, ia dianalisa menggunakan analisis regresi berganda. Kajian ini menunjukkan secara empirikal bahawa, bagi lapisan pertama semua pembolehubah tidak bersandar yang terdapat di dalam teori gelagat terancang dan model lima besar mempunyai hubungan yang positif dan signifikan terhadap pembolehubah niat untuk membuat hibah. Daripada sepuluh faktor yang diukur pada lapisan kedua di mana niat sebagai penengah, hanya satu faktor iaitu altruisme mempunyai hubungan antara niat sebagai penengah dan amalan hibah. Kajian ini menghasilkan satu model baru berdasarkan hasil penemuan kajian. Kajian ini mencadangkan bahawa pihak-pihak yang terlibat dalam perancangan harta sama ada secara langsung atau tidak langsung perlu melipatgandakan usaha penerangan kepada masyarakat untuk meningkatkan kesedaran terhadap amalan hibah. Di samping itu perlunya undang-undang khusus untuk hibah digubal bagi menyatukan perbezaan pandangan mazhab bagi memudahkan perlaksanaan hibah di Malaysia.

Katakunci: Hibah, Teori Gelagat Terancang, Model Lima Besar, Niat dan Amalan Hibah.

ABSTRACT

Hibah is one of the important Islamic estate planning instruments in addition to *faraid*, will, *waqf* and matrimonial property. *Hibah* is one of the methods of estate planning to curb the problem of frozen properties in Malaysia which increases annually. This is a loss to society and the states' income from an economic point of view. This study was conducted to identify factors that attracted the public to adopt the *hibah* practice based on the theory of planned behaviour and the big five model. The objective of this study is to look at the influence of attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, religiosity and altruism towards intention and practice of *hibah* among public servants in the Northern State of Malaysia. The respondents consist of teachers in selected schools located in Kedah, Pulau Pinang and Perlis. This study applies quantitative method with questionnaire as the instrument for data collection. After obtaining the data, it is analysed using multiple regression analysis. This study provides empirical evidence, that for the first layer, all the independent variables in the theory of planned behaviour and the big five model had a positive and significant relationship with the intention to make *hibah*. Out of the ten factors measured in the second layer where intention as the mediator, only one factor which is altruism, mediates the relationship between intention and *hibah* practice. This study establishes a new model base on the findings. This study suggests that parties involved in estate planning either directly or indirectly should double their efforts in spreading the information about *hibah* to the community in order to increase awareness about the *hibah* practice. Besides that, there is a need for special laws for *hibah* to be enacted to streamline the differences among Islamic school of thoughts to facilitate the implementation of *hibah* in Malaysia.

Keywords : *Hibah*, Theory of Planned Behavior, Big Five Model, Intention, Adoption of *Hibah*.

ISI KANDUNGAN

APPROVAL PAGE	i
PERAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
ISI KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xii
SENARAI KES	xiii
SENARAI UNDANG-UNDANG	xiv
SENARAI LAMPIRAN	xv
SENARAI SINGKATAN	xvi
BAB SATU: PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar belakang kajian	1
1.3 Pernyataan Masalah	5
1.4 Persoalan Kajian	9
1.5 Objektif Kajian	10
1.6 Hipotesis Kajian	11
1.7 Kepentingan Kajian	12
1.8 Skop Kajian	14
1.9 Organisasi Kajian	15
BAB DUA: KONSEP DAN PERKEMBANGAN HIBAH DI MALAYSIA	
2.1 Pengenalan	16
2.2 Definisi Hibah	16
2.3 Kelebihan Hibah	17
2.4 Harta Yang Boleh D hibahkan	18
2.5 Dalil Pensyariatan Hibah	18
2.6 Hikmah Pemberian Hibah	19
2.7 Rukun Hibah	20
2.8 Syarat Pemberi Hibah	20

2.9	Syarat Penerima Hibah	21
2.10	Syarat Lafaz Hibah	21
2.11	Syarat Harta Hibah	22
2.12	<i>Qabd</i> (Pemilikan) Dalam Hibah	22
2.13	Kaedah <i>Qabd</i>	23
2.14	Keizinan Penerima Hibah Untuk <i>Qabd</i>	24
2.15	Penarikan Balik Hibah Sebelum <i>Qabd</i>	24
2.16	Penarikan Balik Hibah Selepas <i>Qabd</i>	25
2.17	Penarikan Balik Atau Pembatalan Hibah Dalam <i>Silah al-Zawjiyyah</i> (Hubungan Perkahwinan)	26
2.18	Pembatalan Hibah Dalam Isu <i>Marad Mawt al-Wahib</i> (Kematian Penghibah)	27
2.19	Penarikan Balik Hibah Bapa Kepada Anak	28
2.20	Syarat-Syarat Yang Mengharuskan Penarikan Balik Hibah Mengikut Pendapat Fuqaha	29
2.21	Pembatalan Hibah	31
2.22	Merujuk Kembali Harta Hibah	31
2.23	Hibah Bersyarat	32
2.24	Hibah Manfaat Harta	33
2.25	Hibah Ketika <i>Marad Al Mawt</i>	33
2.26	Hibah Takaful	34
2.27	Isu Penamaan dalam Takaful Keluarga	35
2.28	Hibah Kepada Waris	36
2.29	Hibah Amanah	37
2.30	Hibah Harta Bercagar	38
2.31	Perundangan Hibah di Malaysia	38
2.32	Cadangan Undang-Undang Khusus Hibah	40
2.33	Hibah Sebagai Perancangan Harta	41
2.34	Syarikat Perkhidmatan Hibah di Malaysia	43
BAB TIGA: ULASAN KARYA		
3.1	Pengenalan	44
3.2	Teori Gelagat Terancang (Theory Planned Behaviour)	45
	3.2.1 Penerapan Teori Gelagat Terancang (TPB) dalam	50

	Disiplin Lain	
3.2.2	Batasan Teori Gelagat Terancang (TPB)	56
3.3	Model Lima Besar (Big Five Model) Dalam Mempengaruhi Niat Dan Amalan.	61
3.4	Faktor Psikologi	65
3.5	Faktor Keagamaan	66
3.6	Faktor <i>Altruisme</i>	69
3.7	Integrasi Teori Gelagat Terancang Yang Diperluaskan Dan Model Lima Besar	72
3.8	Kerangka Kajian	75
3.9	Ringkasan Bab	76
BAB EMPAT: KAEDAH		
PENYELIDIKAN		
4.1	Pengenalan	77
4.2	Reka Bentuk Kajian	77
4.3	Populasi Kajian	77
4.4	Sampel Kajian	79
4.5	Kaedah Persampelan	80
4.6	Analisa Data	80
4.7	Instrumen Dan Pengukuran Pembolehubah	81
4.8	Kaedah Pengumpulan Data	82
	4.8.1 Rangka Sampel Dan Prosedur Tinjauan	83
4.9	Definisi Operasi Pemboleh Ubah Kajian	83
	4.9.1 Teori Gelagat Terancang Yang Diperluaskan (Extended Theory Of Planned Behaviour)	83
	4.9.2 Ciri Model Lima Besar	84
	4.9.3 Faktor Keagamaan	85
	4.9.4 Faktor <i>Altruisme</i>	85
4.10	Niat	86
4.11	Amalan Hibah	86
4.12	Reka Bentuk Soalan	87
4.13	Teknik Analisis Data	92
4.14	Kesimpulan	96

BAB LIMA: ANALISIS DAN PENEMUAN

5.1	Pengenalan	94
5.2	Kadar Maklum Balas Responden	94
5.3	Profil Responden	95
5.4	Analisis Data Awal	99
5.5	Saringan Data Dan Andaian Multivariate	100
	5.5.1 Masalah Data Hilang	100
	5.5.2 Menilai Ujian Normaliti	101
	5.5.3 Ujian Normaliti	105
5.6	Penyaringan Data	106
5.7	Ujian Kebolehpercayaan Item Ukuran	106
5.8	Keupayaan Model	109
5.9	Analisa Perhubungan Antara Pembolehubah Tidak Bersandar dan Penengah	110
5.10	Perbincangan Hasil Kajian	128
5.11	Ringkasan	137

BAB ENAM: KESIMPULAN

6.1	Pengenalan	139
6.2	Latar Belakang Kajian	139
6.3	Latar Belakang Responden	140
6.4	Faktor Mempengaruhi Niat Amalan Hibah Dalam Kalangan Penjawat Awam	141
	6.4.1 Objektif Pertama - Hubungan Teori Gelagat Terancang Yang Diperluaskan Dengan Niat	141
	6.4.2 Objektif Kedua - Hubungan Model Lima Besar Dengan Niat	145
	6.4.3 Objektif Ketiga - Kesan Penengah Niat Dengan Amalan Hibah	147
	6.4.4 Objektif Keempat - Hubungan Niat Dengan Amalan	151
	6.4.5 Objektif Kelima - Model Kajian	152
6.5	Sumbangan Kajian	154
	6.5.1 Sumbangan Teori	154

6.6	Implikasi Kajian	156
6.6.1	Implikasi Pengurusan	156
6.6.2	Implikasi Perundangan	156
6.6.3	Implikasi Ekonomi	157
6.7	Batasan Kajian	157
6.8	Cadangan Penyelidikan Masa Depan	158
6.9	Cadangan Lanjutan	159
6.10	Kesimpulan	160
	RUJUKAN	161
	APPENDIKS	

SENARAI JADUAL

NO. JADUAL	TAJUK	MUKA SURAT
Jadual 4.1	Populasi Kajian	78
Jadual 4.2	Sampel Kajian	79
Jadual 5.1	Profil Demografi Responden	95
Jadual 5.2	Pengalaman Responden Dalam Penggunaan Produk Kewangan dan Perbankan Islam	98
Jadual 5.3	Ujian Normaliti : Kolmogorov-Smirnov	101
Jadual 5.4	Pembolehubah Penengah (Niat)	103
Jadual 5.5	Pembolehubah Bersandar (Amalan Hibah)	103
Jadual 5.6	Keputusan Normaliti: Nilai untuk Skewness dan Kurtosis (n-328)	104
Jadual 5.7	Nilai Cronbach Alpha Bagi Item mengikut dimensi.	106
Jadual 5.8	Model Keupayaan	110
Jadual 5.9	Analisa Perhubungan Lapisan Pertama	110
Jadual 5.10	Analisa Perhubungan Lapisan Kedua	118
Jadual 5.11	Analisa Perhubungan Antara Niat dan Amalan Hibah	128

SENARAI RAJAH

NO. RAJAH	TAJUK	MUKASURAT
Rajah 3.1	Faktor Menentukan Gelagat - Theory Reason Action	47
Rajah 3.2	Model Asas Faktor-Faktor Menentukan Gelagat Manusia Dalam TPB	49
Rajah 3.3	Kerangka kajian model gelagat dan personaliti terhadap amalan hibah	74
Rajah 6.1	Model Teori Gelagat Terancang Yang Diperluaskan dan Model Lima Besar	154

SENARAI KES

NO.	BUTIRAN	MUKASURAT
1.	Kiah lwn Som [1953] 19 MLJ 82	16
2.	Faizah Som binti Abdul Kadi v Yahya bin Abdul Kadir dan lain-lain (14700-044-0244-2013)	41
3.	Abdul Ghani bin Abdul Kadir v Arpah binti Abdul Kadir JH 35(II) (2012)	41
4.	Aridah binti Dulmukti v Samingah binti Dolmukti @Dulmukti (No. Kes:10300-044-0535-2013)	42
5.	Harizah binti Zainal Ehsan v Fatimah binti Yusof dan lain- lain (No. kes: 10100- 044-0220-2013)	42